

Nietzsche: Mimo dobro a zlo

O PŘEDSUDECÍCH FILOSOFŮ

1

Vůle k pravdě, jež nás ještě svede k nejednomu odvážnému činu, ona proslulá pravdivost, o níž všichni filosofové dosud mluvili s velkou úctou : jaké otázky nám už tato vůle k pravdě předložila ! Jaké podivné, zlé, problematické otázky ! Je to už dlouhá historie - a přece se zdá, jako by sotva začala ? Je snad s podivem, že se konečně jednou nedůvěřivě zarazíme, ztratíme trpělivost, roztrpčeně se obrátíme ? Že se my sami od této sfingy naučíme ptát ? Kdo je vlastně ten, jenž nám tu klade otázky ? Co v nás chce vlastně "k pravdě" ? - Vskutku, dlouho jsme setrvali u otázky po příčině této vůle - až jsme se nakonec úplně zastavili před otázkou ještě základnější. Zeptali jsme se na hodnotu této vůle. Dejme tomu, že chceme pravdu : proč ne raději nepravdu ? A nejistotu ? Dokonce nevědomost ? - Vystoupil před námi problém hodnoty pravdy - nebo jsme to byli my, kdo vstoupil před problém ? Kdo z nás je tu Oidipus ? Kdo sfinga ? Je to, jak se zdá, dostaveníčko otázek a otazníků. - Jak potom nevěřit, že nám nakonec připadá, jako by ten problém nebyl dosud nikdy odhalen - jako bychom jej teprve my poprvé zahlédli, zaměřili se na něj, odvážili se ho ? Neboť je k tomu zapotřebí odvahy, a možná té největší.